

SPRÁVA Z ČINNOSTI CHIROPTEROLOGICKEJ SEKCIE

Denisa Löbbová & Martin Ceľuch

Chiropterologická sekcia realizovala svoje aktivity na tábore v dňoch 1.8. – 4.8.2017. Vo večerných hodinách dňa 1.8.2017 bol vykonaný prieskum odchytnom netopierov na brode potoka Kamienka v blízkosti intravilánu obce. Odchytené boli dva jedince netopiera vodného (*Myotis daubentonii*). Pomocou ultrazvukových detektorov bolo počuť hlasové prejavy vo výške lietajúcich raniakov hrdzavých (*Nyctalus noctula*), prelety večernice pozdnej (*Eptesicus serotinus*), večernice pestrej (*Vespertilio murinus*), netopiera rodu ucháč (*Plecotus sp.*) a netopiera veľkého (*Myotis myotis*).

2. 8. bol denný program sústredený do overovania starších výskytových údajov k podkrovným kolóniám v sakrálnych stavbách. Kontrolované boli kostoly v obci Lesnica, Stráňany a malý kostolík v Háju pri Čertovej skale. V lodi kostola v Lesnici sa nachádza reprodukčná kolónia netopierov obyčajných (*Myotis myotis/blythii*) o počte približne 1000 jedincov vrátane tohtoročných mláďat. Vo veži kostola boli zistené samice podkovárov malých (*Rhinolophus hipposideros*) približne 20 jedincov a aj ucháčov svetlých (*Plecotus auritus*) približne 10 jedincov s mláďatami. Kostol v obci Stráňany podlieha v súčasnosti rekonštrukcii fasády. Podkrovie obýva skupinka samíc ucháčov svetlých (*Plecotus auritus*). V rámci obnovy je nutné zachovať vletové otvory – okná na veži bez sietí.

Adresa autorov: Spoločnosť pre ochranu netopierov na Slovensku,

Andraščíkova 618/1, 085 01 Bardejov

Nad Jarabinským prielomom sa v lese nachádza malý kostolík, ktorého podkrovie využívajú podkováre malé (*Rhinolophus hipposideros*). Pozorovaný bol 1 jedinec, ale na základe prítomnosti väčšieho množstva čerstvého trusu sem môže zalietat' vyšší počet jedincov. Pri kontrole tohto podkrovia nás potešil výskyt plšika lieskového (*Muscardinus avellanarius*).

Vo večerných hodinách sa v priestoroch Červeného kláštora uskutočnil 6. ročník Noci netopierov (International Bat Night). Pivnicu kláštora využíva k reprodukcii samičia kolónia podkovárov malých (*Rhinolophus hipposideros*). Účasť na akcii bola hojná, prišlo približne 200 návštevníkov. Prednášku o netopieroch pripravil Martin Ceľuch, o envirovýchovné aktivity pre deti sa postarala Margaréta Malatinová so Správy PIENAP-u. Realizovaný bol aj odchyt netopierov do jemnej nárazovej siete za účelom ukážky živých jedincov. Odchyt zabezpečili naši členovia Mária Jarošíková a Andrej Ciho, asistovali Zuzana Lehká a Milan Hrivňak. Ukážku použitia ultrazvukového detektora zrealizovala Denisa Löbbová v čase výletu kolónie z vetracích otvorov pivnice.

3. 8. bol denný program sústredený opäť na kontrolu podkrovných priestorov. Navštívili sme gréckokatolícky kostol a požiarňu zbrojnicu v obci Jarabina, gréckokatolícky chrám a malý „modrý“ kostolík „na záhrade“ (na cintoríne) v obci Kamienka. V Jarabine sme podľa pobytových znakov zistili aktívny pobyt kuny v oboch kontrolovaných podkrovných priestoroch. Kuna ako prirodzený predátor môže byť príčinou aktuálnej neprítomnosti netopierích kolónií. Chrám v obci Kamienka ukrýva pod strechou kolóniu podkovárov malých (*Rhinolophus hipposideros*) v počte 20 až 30 jedincov. V „modrom“ kostolíku bolo prítomné iba staršie netopierie guáno.

Vo večerných hodinách pokračovali aktivity chiropterologickej sekcie odchytom na druhom brode potoka Kamienka, v extraviláne obce. Zo siete sme vybrali jedince druhu netopier fúzaty (*Myotis mystacinus*), netopier Brandtov (*Myotis brandtii*) a 2 jedince večernice severskej (*Eptesicus nilssonii*). Pomocou ultrazvukových detektorov boli zaznamenané hlasové prejavy bližšie neurčeného netopiera rodu ucháč (*Plecotus sp.*).

4. 8. bola zrealizovaná kontrola podzemného priestoru jaskyne Aksamitka. Aksamitka patrí medzi významné zimoviská netopierov. V jej vstupnom priestore sa v jesennom období v roku 2014 podarilo po 39 rokoch odchytom potvrdiť prítomnosť druhu lietavec sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*) (Cef'uch, 2014). Našou kontrolou jedince druhu v priestore neboli zistené. Preverili sme aj výskyt netopierov pod cestným mostom v obci Veľká Lesná, o ktorom nás informoval miestny občan. Prechodný výskyt netopierov pod mostom môže súvisieť s lovným koridorom nad potokom, ktoré netopiere s obľubou využívajú. Podkrovie kostola v obci Veľká Lesná je vďaka voľným vletovým otvorom na oknách veže a vhodnej plechovej strešnej krytine, podbitou dreveným tatranským profilom, veľmi vhodným úkrytom pre netopiere. Predpokladaný je výskyt kolónií niektorých druhov netopierov, napríklad netopierov obyčajných (*Myotis myotis*) alebo podkovárov malých (*Rhinolophus hipposideros*).

Spracované lokality:

1. Brod na potoku pri tábore, nad obcou Kamienka
2. Podkrovie kostola v obci Lesnica
3. Podkrovie kostola v obci Strážany
4. Podkrovie kostolíka v Háju pri Čertovej skale

5. Areál múzea v Červenom Kláštore
6. Podkrovie kostola v Jarabine
7. Podkrovie hasičskej zbrojnice v Jarabine
8. Grécko-katolícky kostol (modrý) na cintoríne v obci Kamienka
9. Brod na potoku v strede obce Kamienka
10. Podzemné priestory jaskyne Aksamitka
11. Podkrovie kostola vo Veľkej Lesnej

Tab. č. 1: Prehľad zaznamenaných druhov netopierov (v stĺpci sú uvedené čísla lokalít)

p.č.	druh	detektorom	chytený	vizuálne
1.	Podkovár malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	5	5	2, 4, 8
	Netopier Brandtov (<i>Myotis brandtii</i>)		9	
2.	Netopier vodný (<i>Myotis daubentonii</i>)		1	
3.	Netopier obyčajný (<i>Myotis myotis</i>)	1		2
4.	Netopier fúzatý (<i>Myotis mystacinus</i>)		9	
5.	Raniak hrdzavý (<i>Nyctalus noctula</i>)	1		
6.	Večernica pozdňá (<i>Eptesicus serotinus</i>),	1		
7.	Večernica pestrá (<i>Vespertilio murinus</i>)	1		
	Večernica severská (<i>Eptesicus nilssonii</i>)		9	
8.	Ucháč svetlý (<i>Plecotus auritus</i>)			2, 3
10.	Ucháč (<i>Plecotus sp.</i>)	1, 9		

Literatúra

Ceľuch, M., 2014: Vespertilio 17: 59–63